

ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ У ВНЗ

Одним із найважливіших факторів впливу на професіоналізм

and similar papers at core.ac.uk

provided by Institutional Repository of Vadym Hetma

Сьогодні ми є активними учасниками вдосконалення навчального процесу, впровадження нових активних методів навчання, «розкріпаченні» викладача та студентів, у партнерстві між ними. Це безпосередньо стосується викладання іноземних мов.

Планування і проведення занять викладача зі студентами — це два аспекти, де проявляється будь-яка методична концепція. Але вона мало чого варта без основної ідеї — співробітництва викладача зі студентом, яке спрямоване на розвиток уміння самостійно вчитися.

Основне правило повинно бути: навчити вчитися, підготувати студента до умов сучасного швидкоплинного світу.

Звідси висновок — в основі стосунків викладача і студента лежить необхідність розвитку вміння вчитися, що примушує переосмислити існуючі методи викладання дисципліни.

Багато чого на занятті залежить від того, як викладач почне його. Не будемо зупинятися на традиційних, але не пов'язаних з жодною комунікативною потребою способах початку занять.

Для того, щоб створити атмосферу спілкування на занятті, викладач може почати з невимушеної бесіди, ніби між друзями, які зустрілися, наприклад, у кав'ярні чи на вулиці. Потім бесіда може перерости в завдання студенту, який залучається до спілкування, у нього не з'являються неприємності через випадкові помилки. Заняття емоційне, атмосфера дружня, але навіть за таких обставин характер стосунків між викладачем і студентом мало у чому змінюється: студент залишається об'єктом педагогічного впливу. Його вчать — він вчиться, але чи готовий він вчитися сам? Тут рівноправність викладача й студента ілюзорна: це рівність учасників рольової гри, але не рівність колег в основній діяльності. Студенту не допомагають усвідомити, чого він має на-

вчитися саме сьогодні, чим ускладнене завдання порівняно з минулим заняттям і як досягнути потрібної мети.

Отже, на початку заняття, визначивши мету, викладач планує, яким буде контакт між ним і студентом. Викладач вирішує для себе, що раціональніше — «натаскати» чи навчити студента, якою повинна бути структура заняття — унікальною чи відносно передбаченою, яка змінюється поступово, чи потрібно ховати внутрішню логіку заняття у сценарій або навпаки. І якщо викладач виступає за справжнє співробітництво зі студентом, то він повинен:

а) визначити мету заняття таким чином, щоб вона відповідала реальним цілям спілкування іноземною мовою;

б) допомогти студенту осмислити не тільки мету заняття, але й шляхи її досягнення.

У цій ситуації у студента буде можливість вибрати свій спосіб вирішення завдання із запропонованих йому викладачем або відмовитися від його виконання, якщо ця відмова досить мотивована (наприклад, завдання може здатися студенту непосильним або занадто легким, або, на його думку, інші студенти все вже сказали з цієї проблеми, а він не хоче повторювати сказане). Отже, студент зможе об'єктивно оцінити результати своєї роботи на кожному занятті не за допомогою викладача, а з того, чого він на ньому навчився.

Звідси, головна мета викладача — досягти максимальної розумової активності студента на всіх етапах заняття.

Що ж стосується практичної частини, то партнерство викладача й студента буде виявлятися в тому, аби перетворити навіть запам'ятовування окремих слів, виразів на досить захопливий процес, якщо студент буде шукати шляхи встановлення логічних асоціацій.

На етапі мовної практики студенту допомагають знання особливостей комунікативної ситуації. Якщо готуючи висловлювання, студент враховує інформованість реального або уявленого слухача, ступінь офіційності спілкування та інші комунікативні чинники, то йому легше зробити висловлювання більш ефективним, наприклад, вирішити, чи потрібно давати протиставлення або узагальнення і т.ін. Одночасно легше запам'ятовуються і мовні одиниці, які усвідомлюються як необхідні для ефективного висловлювання.

Висловлювання можуть мати яскраво виражений індивідуальний характер, хоча по суті — це лише набір із готових мовних блоків, які підключаються поступово, від завдання до завдання.

Це дозволяє варіювати висловлювання залежно від комунікативного наміру, а повторення практично одних і тих самих структур і лексичних одиниць забезпечує їх запам'ятовування без спеціальних зусиль. Таким чином, комунікативні опори одночасно і зміцнюють навички та ненав'язливо підказують студентам, що можна сказати у тому чи тому випадку і як сформулювати думку. Ефективність такої роботи пов'язана з тим, що не обмежується свобода творчості ані сильного, ані слабого студента.

Таким чином, процес оволодіння іноземною мовою стає раціональнішим і ефективнішим, якщо студент розуміє, чому, для чого і як він вчиться, та усвідомлює комунікативну цінність кожної мовної одиниці, яка вивчається.

*Крутін Г. І., канд. істор. наук, доцент,
Чубур Н. В., канд. пед. наук, доцент,
кафедра політології і соціології*

МЕТОДИ АКТИВІЗАЦІЇ ЛЕКЦІЙНИХ ЗАНЯТЬ

Активні методи навчання передбачають використання такої системи методів, що спрямована головним чином не на виклад викладачем готових знань та їх відтворення, а на самостійне оволодіння студентами знаннями під час активної пізнавальної діяльності. Викладач у своїй професійній діяльності використовує класифікацію і групу методів, що найефективніше допомагають здійсненню тих дидактичних завдань, що висувуються перед заняттям. Активні методи навчання є одним із найефективніших засобів залучення студентів до навчально-пізнавальної діяльності.

Лекція — це провідна традиційна форма групового навчання. У даний час на кафедрі політології і соціології застосовується наступні види лекцій: вступна лекція (популярний, орієнтовний виклад), академічна (базисна) лекція (проблемний метод), настановна лекція (пояснювально-ілюстративний метод), лекція спецкурсу (аналітичний і проблемний методи), оглядова лекція, заключна лекція (аналітичний чи проблемний методи).